

Pesti Mizsér Gábor Új testamentumának mai írásunkhoz igazított kiadása

Kelényi Ákos

A Magyar Grafika júniusban megjelent száma keretes rövidhírben tájékoztatott arról, hogy a középkori Magyarországon a mohácsi vész után tíz évvel először jelentek meg az evangéliumok magyar nyelvű fordításban, és ennek új, a mai ember számára élvezhetően olvasható változata az idei Ünnepi Könyvhéten jelent meg.

Egy nyomdász érdeklődését mindig felkelti, ha a világ legnagyobb példányszámban kinyomtatott könyvét, a Bibliát vagy annak meghatározó részét úgy nyomtatják ki hasonló kiadásban, hogy közben törekednek arra, a ma embere mind könnyebben és jobban értse az olvasottakat. A magyar nyomdászat története is bővelkedik sok évszázados tapasztalatokkal, miszerint az ilyen jobbító szándék nem mindig találkozik a környezet osztatlan támogatá-

sával, legyen az tartalmi pontosítás vagy a kö-zérthetőség megkönnyítése. Talán az utóbbi pár évtized társadalmi eljutott odáig, hogy az ilyen jobbító törekvések szélesebb körű támogatást kapjanak, akár a múlt század hetvenes éveiben megjelent Biblia új magyar nyelvű fordításáról vagy most a Szent Könyv négy evangéliumának a mai olvasó számára könnyebben érthető szövegszedéséről van szó.

Ezért kezdtem érdeklődni behatóbban a hasonmásként beharangozott mű iránt. Vajon mennyire sikerül egyszerűnek tűnő nyomdai eszközökkel élvezhetővé tenni a 21. század emberének egy ilyen veretes szövegezésű emelkedett tartalmat. A szépívű könyvet kézbe véve megállapítható, hogy az új kiadást gondozó Jenei Béla és munkatársai áldozatos munkát végeztek. Nyomdász mivoltomból is eredeztetve, közülük is kiemelném a tipográfia és tördelés

munkáját végző Heiszer Csaba nevét. Teljesen új köntösbe öltöztetett mű született, melyben a középkori magyar szöveg könnyen érthető változatot nyert.

A tartalom Pesti Mizsér Gábor 1536-os fordításának nyelvezetéhez, szófordulataihoz igazodik, mely ebben a formában könnyen olvasható, és az akkori, közel fél évezredes beszélt nyelv használata ellenére élvezhetően érthető. Ezt elősegíti az a sikeres döntés is, hogy az

archaikus hangjelölést követő szedést – a betűk karakterét megőrizve – a napjainkban használatosra cserélte. Csökkentette a betűfokozatot is, továbbá növelte a szedéstükör szélességét, korszerűbb margóviszonyokat alkalmazott, mely így még közelebb áll a ma emberéhez. E módosítások következtében át kellett tördelni a szöveget, mely ebben a változatban csak páros oldalain kapott oldalszámot. Jenei Béla megőrizte az eredeti mű minden díszítőelemét, a fejezetcímoldalok körzeteit, az előzékek

metszetképeit és a bekezdések iniciáléit, melyeknek tiszta becsukódásmentes nyomtathatóságát rácsra bontással segítették elő. A nyomdászok számára külön érdekesség lehet az L betűs iniciálé háttérképe, mely Gutenberg-préssel felszerelt nyomtatóműhelyt ábrázol. Szót érdemel továbbá a díszítőelemnek is felfogható és a fejezetek bevezető oldalával szemben elhelyezkedő, különböző hosszúságú sorokból álló szedéstükör, melyet az ólomból szedő középkori nyomdász „mesterremekként” tartott nyilván.

A chamois volumenizált papírra, sötétbarna festékkel nyomtatott könyv – az eredetihez közelálló formátumával – a ma olvasóinak is jól kézre áll. A kiadó leleménye, hogy visszanyúlva a hagyományokhoz, a nyolcadrét hajtogatott könyvet felvágatlanul kötötték be, hogy azt a vásárló tulajdonos vág hassa fel. Állíthatom, hogy ez a tevékenység a könyv és birtoklójának első, bensőséges kapcsolatát eredményezi. Az említett színek és árnyalatok, párosulva a volumenizáltság és a késsel felvágott lapszél sorjásságával, a korból kézzel merített papír érzetét eredményezi.

Szép munkát végzett az Akaprint Nyomda a korrekt ofszetnyomtatással – bár mintha a belső címoldalnál a szakértő számára a digitális technika is beköszönt volna –, a tartós cérnafűzéssel és a szépen kivitelezett keménytáblás kötéssel.

Végezetül köszönet és dicséret illeti a Tinta Könyvkiadót, ahol felvállalták hazánk középkori történelme eme kiemelkedő ritkaságának közművelődés és vallás szempontjából egyaránt fontos megjelentetését. Szívesen ajánlom minden kultúrtörténet iránt fogékony és könyvgyűjtő figyelmébe Pesti Mizsér Gábor Új Testamentum magyar nyelven című könyvét.